

Organizacja integralnego

nauczania

20 sierpnia 2012

Dwa podstawowe pojęcia : korelacja i integracja. Często w praktyce używa się ich zamiennie. Jednak czym innym jest korelacja, a czym innym integracja.

Ryszard Więckowski wyjaśnia – „korelacja, w sensie najogólniejszym, to współzależność, a także wzajemny stosunek przedmiotów lub pojęć. W aspekcie pedagogicznym zaś jest to uzgadnianie i wprowadzanie w nauczaniu poszczególnych przedmiotów pewnej równoległości polegającej na uzupełnianiu i naświetlaniu od różnych stron tych samych zagadnień na różnych lekcjach. Korelacja w warunkach tzw. nauczania przedmiotowego, to wykorzystywanie treści jednych przedmiotów do opracowywania treści innych przedmiotów.” [1]

Współczesne idee scalania treści przedmiotów, funkcjonujące pod nazwą nauczania blokowego, zintegrowanego czy integralnego, są raczej korelacją , aniżeli integracją we właściwym tego słowa znaczeniu.

Integracja natomiast to „swoiste zespolenie się, tworzenie całości z części. W aspekcie pedagogicznym integracja to sposób nauczania mający na celu pokazywanie związków między wszystkimi kierunkami czy zakresami edukacji oraz ukazywanie nauki jako całości. Tak więc integracja to łączenie elementów w całość, ale ta całość nie jest sumą elementów, ale jest nową jakością.”[2]

Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna obejmuje z jednej strony łączenie czy scalanie treści, a z drugiej – łączenie form aktywności dzieci. Te dwie odmiany stanowią w istocie rzeczy jednolitą całość.

Maria Cackowska przedstawia koncepcję integracji w nauczaniu

początkowym jako całkowitą (w klasach 0 – I, gdzie powinno się zmierzać do całkowitego zacierania granic między przedmiotami, aby w umysłach dzieci kształtować scalony obraz świata) oraz częściową (w klasach II- III, polegającą na scalaniu treści pokrewnych dwu lub trzech przedmiotów wokół wspólnego tematu) [3]

Dla odróżnienia tej wybiórczej integracji od integracji całościowej będziemy ją nazywać nauczaniem skorelowanym, uwzględniając przy tym różne formy korelacji:

- korelację wewnątrz przedmiotową, tj. wiązać treści występujące w ramach jednego przedmiotu (np. ćwiczenia w mówieniu, czytaniu i pisanu z języka polskiego)
- korelację między przedmiotową – wiązanie zagadnień pokrewnych z różnych przedmiotów (np. wycieczkę do lasu organizowaną w ramach środowiska, opis lasu z języka polskiego, malowanie pejzażu na plastyce, naukę śpiewania piosenki Jesienią)
- korelację synchroniczną – wiązanie treści w tym samym czasie (np. zbieranie i omawianie tradycji i zwyczajów związanych ze świętami Bożego Narodzenia na środowisku i języku polskim, przygotowanie ozdób choinkowych lub prezentów pod choinkę na pracy technice itp.)
- korelację asynchroniczną – wiązanie treści opracowywanych obecnie z występującymi wcześniej lub później (np. przypominanie zabytków Krakowa i Gdańska przy omawianiu zabytków Warszawy)
- korelację bierną – gdy treści są już skorelowane w programie lub rozkładzie materiału;
- korelację czynną – gdy nauczyciel sam lub wspólnie z uczniami wyszukuje zbliżone treści i odpowiednio je opracowuje. [4]

Oprócz przedstawionego cyklu pełnej integracji i integracji

wybiórczej funkcjonuje w szkolnictwie od 1993 roku integracja społeczna dzieci niepełnosprawnych ze zdrowymi.

W nauczaniu integracyjnym rezygnuje się w klasach I- III z systemu podmiotowo – lekcyjnego. Zachowując układ przedmiotowy programu, wydzielono w każdym przedmiocie treści podstawowe dla wszystkich uczniów, treści uzupełniające, ułatwiające zrozumienie oraz treści fakultatywne- poszerzające dla uczniów zdolnych.

W oparciu o te programy integralny rozkład materiału zachowuje strukturę przedmiotową, ale treści każdego przedmiotu podzielono na jednostki miesięczne, tygodniowe, dzienne. Każdej jednostce metodycznej przyporządkowano wspólny temat oraz wspólną tematykę scalającą. Tematyka ośrodka koncentruje się wokół różnych środowisk społecznych, przyrodniczych z uwzględnieniem aktualnej pory roku. Dzieci mogą również zgłaszać własne problemy. Ważną rolę odgrywa twórcza inwencja nauczyciela, gdyż może on swobodnie komponować poszczególne jednostki, ustalając różne sekwencje przedmiotów i ćwiczeń.

Koncepcja nauczania integralnego zakłada indywidualne traktowanie dziecka poprzez pobudzanie go do podejmowania działań. Integracja pozwala w toku określonych czynności dydaktycznych opisywać rozmaite elementy rzeczywistości z punktu widzenia różnych dyscyplin w tym samym czasie, ukazywać podobieństwa, różnice, związki i zależności między przedmiotami i zjawiskami ze stanowiska metodologii typowej dla danej dyscypliny naukowej, prezentować scalony obraz świata. [5]

Dzisiaj musimy uświadomić sobie fakt, iż wychowujemy uczniów do nowej rzeczywistości, w której najpewniej porusza się człowiek samodzielny, autonomiczny oraz krytyczny – integracja właśnie uczy samodzielności.

ogólne. Warszawa, 1970, s. 214.

2. T. Kotarbiński, Kurs logiki. Warszawa, 1960, s. 181.
3. T. Kotarbiński, Próba zastosowania pewnych pojęć prakseologicznych do metodologii pracy naukowej, Wybór pism, t. I, Warszawa, 1957, s. 667.
4. A. Kamiński, Metoda „technika, procedura badawcza w pedagogice empirycznej. w: Metodologia pedagogiki społecznej, red. R. Wroczyński, T. Pilch, Wrocław 1974, s. 42.
5. T. Pilch, Zasady badań pedagogicznych, Warszawa 1977, s. 116.
6. Tamże, s. 141.
7. T. Pilch, T. Wujek, Metody i techniki badań w pedagogice. w: Pedagogika, red. M. Godlewski, St. Krawcewicz, T. Wujek, Warszawa 1976, s. 74-75.

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.